

CVIČENÍ 2

ZADÁNÍ SAMOSTATNÍ PRÁCE

Jan Procházka

Z0105 Rurální geografie – cvičení

Brno 2013

Geografický ústav

Přírodovědecká fakulta MU

Obsah hodiny

- ▶ Rozdělení do skupin
- ▶ Výběr MAS
- ▶ Úkol č. 1 – Místní strategie
- ▶ Úkol č. 2 – Lidský kapitál
- ▶ Úkol č. 3 – Vlastní projekt

Rozdělení do skupin a výběr MAS

- ▶ Vytvořte skupiny
 - ▶ 6-7 skupin
 - ▶ 1 skupina - 5-7 studentů
- ▶ V rámci skupin si v průběhu tohoto týdne vyberete MAS s nimiž budete dále pracovat
 - ▶ Každá skupina pošle do neděle 3. 3. mailem návrh 4 MAS, které jsou v jejich geografické blízkosti
 - ▶ Tz. Oblast venkova, kterou dobře znáte, nejlépe odkud pochází některý z členů skupiny
 - ▶ Následně váš výběr zúžíme na základě e-mailové komunikace, takže každá skupina bude zpracovávat 2 MASky

Úkol č. 1 Místní Rozvojová strategie

▶ Místní strategie

- ▶ Na webu vybrané MAS vyhledáte strategický plán Leader a případně i integrovanou strategii

▶ MAS Karlštejnsko Integrovaný plán

- ▶ VIZE: Zlepšování kvality života a životního prostředí v oblasti Karlštejnska
 - ▶ A: Stabilizace venkovského obyvatelstva
 - ▶ B: Zachování vzhledu a charakteru venkova
 - ▶ C: Využití nových technologií k tvorbě pracovních příležitostí na venkově
 - ▶ D: Krajina a cestovní ruch
 - ▶ E: Získávání a předávání zkušeností
- ▶ Příliš obecná strategie bez jasných cílů!

Úkol č. 1 Strategický plán Leader Karlštejsko

PRIORITA 1 Tradiční vesnice – pohoda života a trávení volného času v Karlštejsku	FICHE 1 - Obnova a rozvoj obcí Karlštejska		
	OSA III	Hlavní opatření	III.2.1.1 Obnova a rozvoj vesnic; záměr a)
		Vedlejší opatření	III.1.3 Podpora cestovního ruchu; záměr a)
	OSA II	Hlavní opatření	II.2.4.2 Neproduktivní investice v lesích, záměr a)
	FICHE 2 - Občanské vybavení a služby Karlštejska		
	OSA III	Hlavní opatření	III.2.1.2 Občanské vybavení a služby
	FICHE 3 - Kulturní dědictví Karlštejska		
OSA III	Hlavní opatření	III.2.2 Ochrana a rozvoj kulturního dědictví venkova	
PRIORITA 2 Zemědělství Karlštejska a Karlštejské produkty	FICHE 4 - Zemědělství Karlštejska a Karlštejské produkty		
	OSA I	Hlavní opatření	I.1.1. Modernizace zemědělských podniků; záměr a)
PRIORITA 3 Tradiční řemesla, služby pro obyvatele a návštěvníky Karlštejska	FICHE 5 - Podpora drobného podnikání a rozvoj místních řemesel Karlštejska		
	OSA III	Hlavní opatření	III.1.2 Podpora zakládání podniků a jejich rozvoje; záměr a)
	FICHE 6 - Diverzifikace zemědělství Karlštejska		
	OSA III	Hlavní opatření	III.1.1 Diverzifikace činností nezemědělské povahy; záměr a)
	FICHE 7 - Podpora rozvoje služeb Karlštejska v oblasti cestovního ruchu		
OSA III	Hlavní opatření	III.1.3 Podpora cestovního ruchu; záměr b)	

Úkol č. 1 Společná zemědělská politika EU

Společná zemědělská politika

I. pilíř

II. pilíř: Rozvoj
Venkova: NSPRV:PRV

Přímá
podpora
podnikům

Osa I - III

Osa IV
Leader

Úkol č. 1 Monitoring

Monitorovací a hodnotící kritéria:

Kritérium	Jednotka	Kvantifikace
Podpořené subjekty (obce, zem. podniky, mikropodniky, podnikatelé, NNO)	počet	48
Celkový objem investic	tis. Kč	65 000
Vytvořená hrubá pracovní místa	počet	8
Vybudované/zrekonstruované komunikace, cyklostezky, hipostezky	km	8
Obnovená veřejná prostranství a veřejná zeleň	m ²	5000
Obnovená/nová občanská vybavenost	počet	10
Podpořené aktivity obnovy dědictví venkova	počet	4
Nové výrobky/služby uvedené na trh	počet	12
Pořízená nová technologie (stroje a zařízení)	počet	6
Podpořené nové prvky turistické infrastruktury	počet	5
Vytvořená nová služba v ubytovacích zařízeních	počet	14

Kvantifikace monitorovacích a hodnotících kritérií vychází z předpokladu poskytnuté dotace v období 2007 (2008)-2013 v celkové výši 50 mil. Kč. Výpočet byl proveden za předpokladu dotace pro obce a NNO ve výši 90 % a podnikatele ve výši 50-60%. Dotace 50 mil. Kč bude rozdělena: cca. 43 % pro podnikatelské subjekty (tj. dotace 21,5 mil. Kč, investice celkem 32,25 mil. Kč) a 57 % pro obce a NNO (tj. 28,5 mil. Kč, investice celkem 31,35 mil. Kč).

Úkol č. 1 Současný stav

finanční alokace	realita		plán	
	alokace (mil. Kč)	podíl	alokace (mil. Kč)	podíl
sokromý sektor	7,6	43	21,5	43
veřejný sektor (a TJ)	10	57	28,5	57
FICHE st. Pl. LEADER				
F1: Obnova a rozvoj obcí Karlštejska	3,5	19,9	11,5	23
F2: Občanské vybavení a služby Karlštejska	11,8	67,2	13,5	27
F3: Kulturní dědictví Karlštejska	0	0	3,5	7
F4: Zemědělství Karlštejska a Karlštejské produkty	0	0	6	12
F5: Podpora drobného podnikání a rozvoj místních řemesel	0	0	6,5	13
F6: Diverzifikace zemědělství Karlštejska	0	0	5	10
F7: Podpora rozvoje služeb v oblasti CR	2,7	12,9	4	8
suma	18	100	50	100

Úkol č. 1 Závěr

- ▶ Nenaplnují se cíle strategie
- ▶ Aktéři nejsou schopni žádat o dotace
- ▶ Dotace plynou pouze do některých FICHE
- ▶ Leader využívám hlavně jako dotační zdroj
- ▶ Dotace plynou pouze do malé části území MAS Karlštejnsko
- ▶ ...

Úkol č. 2 přístup Leader

- ▶ První krok: Zjistit zastoupení členů v MAS, počet členských obcí (případně jsou-li členy MAS v rámci mikroregionu) a počet ostatních subjektů mimo státní sektor.
 - ▶ MAS Karlštejsko (založeno 3 mikroregiony + podnikatelský sektor, 2009 pouze 20 členů, přitom 66 obcí!, seznam členů neveřejný, nutno se optat emailem – přesunuto pod krok tři)
- ▶ Druhý krok: Vybrat si projekty, které splňují vizi Leader:
 - ▶ Inovace, spolupráce, budování sítí
 - ▶ Partnerství ve venkovských regionech veřejného a soukromého sektoru
 - ▶ Integrovaná akce a akce napříč odvětvími
- ▶ Třetí krok: řízený rozhovor, nebo emailový dotazník

Úkol č. 2 MAS Karlštejnsko projekty I

- ▶ Cestovní ruch (ukázka čerpání dotací soukromým sektorem v MAS Karlštejnsko)
 - ▶ Výstavba malého ubytovacího zařízení v Chodouni, (780 tis. Kč), ubytování 4-6 osob + nákup kol (rodinná dovolená, CR)
 - ▶ MAS Karlštejnsko, o.s. schovalo na svém území první „kešky“ (CR bez podpory)
 - ▶ Rekonstrukce penzionu Pod Dračí skálou
 - ▶ Karlštejnské linky[©] Projekt MAS Karlštejnsko a St. kraje.
- ▶ „Naše vlídná nádraží“ (kooperace MAS: Karlštejnsko, Naděje pro Mostecko, Jemnicko)
 - ▶ metodická dokumentace, která poskytne obcím a městům podrobný přehled o legislativě a přehlednou orientaci v ní.
 - ▶ Poskytne rovněž návody a pomoc při jednání se Státem, ministerstvy, správci železniční infrastruktury, s drážními dopravci.

Úkol č. 2 MAS Karlštejnsko projekty II

- ▶ Pro místní občany:
 - ▶ Spolkový dům Mezouň: rekonstrukce a vytvoření prostoru pro setkávání (pouze v rámci obce, 1,5 mil Kč)
 - ▶ Modrý domeček - rozšíření služeb (430mil Kč), kulturní akce Řevnice a okolí
 - ▶ Sbor Církve bratrské v Černošicích (Jevištní a audiovizuální technika 468 tis. Kč)
 - ▶ Digitalizace kina Řevnice (1,8 mil. Kč), Gong o. s.
 - ▶ Televizní studio pro mediální výchovu dětí a mládeže (DOBNET)
 - ▶ Komunitní centrum Koněprusy (vytvoření prostoru pro setkávání)
- ▶ Propagační činnost ZPRAVODAJ + Dny MAS Karlštejnsko

Úkol č. 2 MAS Karlštejsko dotazník (email nebo řízený rozhovor) I

▶ Cíl:

- ▶ Zjistit **počet členů** v MAS Karlštejsko v současné době
- ▶ Leader **spolupráce**
 - ▶ Pochválím projekty spolupráce Karlštejské linky + Naše vlídná nádraží.
 - ▶ Následně se zeptám na další **projekty spolupráce**, které místní manažer považuje za důležité a já je neodhalil.
- ▶ Leader **lidský kapitál**
 - ▶ Pochválím opět projekty, které jsou z značné části realizovány NNO a soukromými podniky (Dobnet, Gong, Modrý domeček, Církev Bratrská)
 - ▶ Zkusím se optat na další projekty, které rozvíjejí **místní sociální kapitál**, tedy vzdělávací kurzy MAS k čerpání dotací, případně další akce členů MAS i bez finanční podpory

Úkol č. 2 MAS Karlštejnsko dotazník (email nebo řízený rozhovor) II

▶ Cíl:

- ▶ Názor manažera MAS Karlštejnsko, **osobní názor odborníka** na místní území:
 - ▶ **Problémy a překážky rozvoje** (v tomto případě hlavně čerpání dotací mikroregionem Dolní Berounka, zatímco ostatní území v pozadí) a jak je zohlední v budoucí strategii území.
 - ▶ **Komunikace s Krajem**, zda manažer komunikuje se Středočeským krajem a jak jsou provázány strategie rozvoje území MAS a Středočeského kraje.
 - ▶ Komunikace s **Národní sítí MAS**, která úspěšně lobbuje za rozšíření pravomocí MAS. Otázkou je jaké možnosti mají manažeři jednotlivých MAS zasáhnout do dění na národní úrovni.
 - ▶ **Otevřená otázka**, zda by se chtěl manažer ještě k něčemu vyjádřit, třeba vyzdvihnout nějaký projekt, který jsem nejmenoval, nebo si postěžovat.
- ▶ Pro tuto komunikaci vám poskytnu průvodní dopis

Úkol č. 3: Realizace rozvojové vize I

- ▶ Vytvoření **vlastní FICHE** ve vybrané MAS
- ▶ Budete ji vytvářet z pozice manažera MAS
- ▶ Vše bude konkrétně propojeno s realitou, například pokud budete chtít rozvíjet cestovní ruch, musíte jmenovat konkrétní podniky v regionu, které mají šanci na dotaci dosáhnout! (Penziony, významné památky atd...)
 - ▶ Aby jste nedopadli jako manažer MAS Karlštejsko
- ▶ Tento úkol vypracujete až po cvičeních v březnu, kdy budete mít znalosti PRV, protože musíte FICHE vytvořit v souladu s PRV

Úkol č. 3: Realizace rozvojové vize obsah

1. SWOT místní strategie Leader z úkolu č. 1
2. vize (strategický cíl, čeho projektem chceme dosáhnout, mělo by to být motto: „Šlapeme na Karlštejn, aneb hrad ze sedla kola“)
3. kvantifikace cílů a indikátory pro měření úspěšnosti realizace projektu (10km nových cyklostezek + 30km singletracků na Brdech)
4. dílčí cíle a opatření, včetně nástrojů (pomoc přímá - pozemky, fin. nástroje, nepřímá), nebo se může jednat o zlepšení procedur (plánování, stavební řízení)
5. finanční náklady (kolik z PRV a případně další zdroje)
6. dopady na ŽP (EIA)
7. návrh organizační struktury
8. časový plán (okamžité, krátkodobé - viditelné dílčí cíle i dlouhodobé cíle)

Podoba prezentace a ostatní k zápočtu

- ▶ situační analýza MAS (vymezení území, současný stav, kompaktnost území, místní problémy a jejich příčiny, max 2 slidy)
- ▶ Úkol č. 1 (max 4 slidy)
- ▶ Úkol č. 2 (max 4 slidy)
- ▶ Úkol č. 3 (max 5 slidů)
- ▶ Závěr (zhodnocení současného stavu a fungování MAS 1 slide)

- ▶ + dodáte excelovský soubor se subjektivním hodnocením projektů (2 listy, viz vzor v ISu)
- ▶ + dodáte přepis rozhovoru nebo emailové komunikace

- ▶ Vaše snažení bude dále využito k výzkumu MAS v ČR

Místní akční skupiny

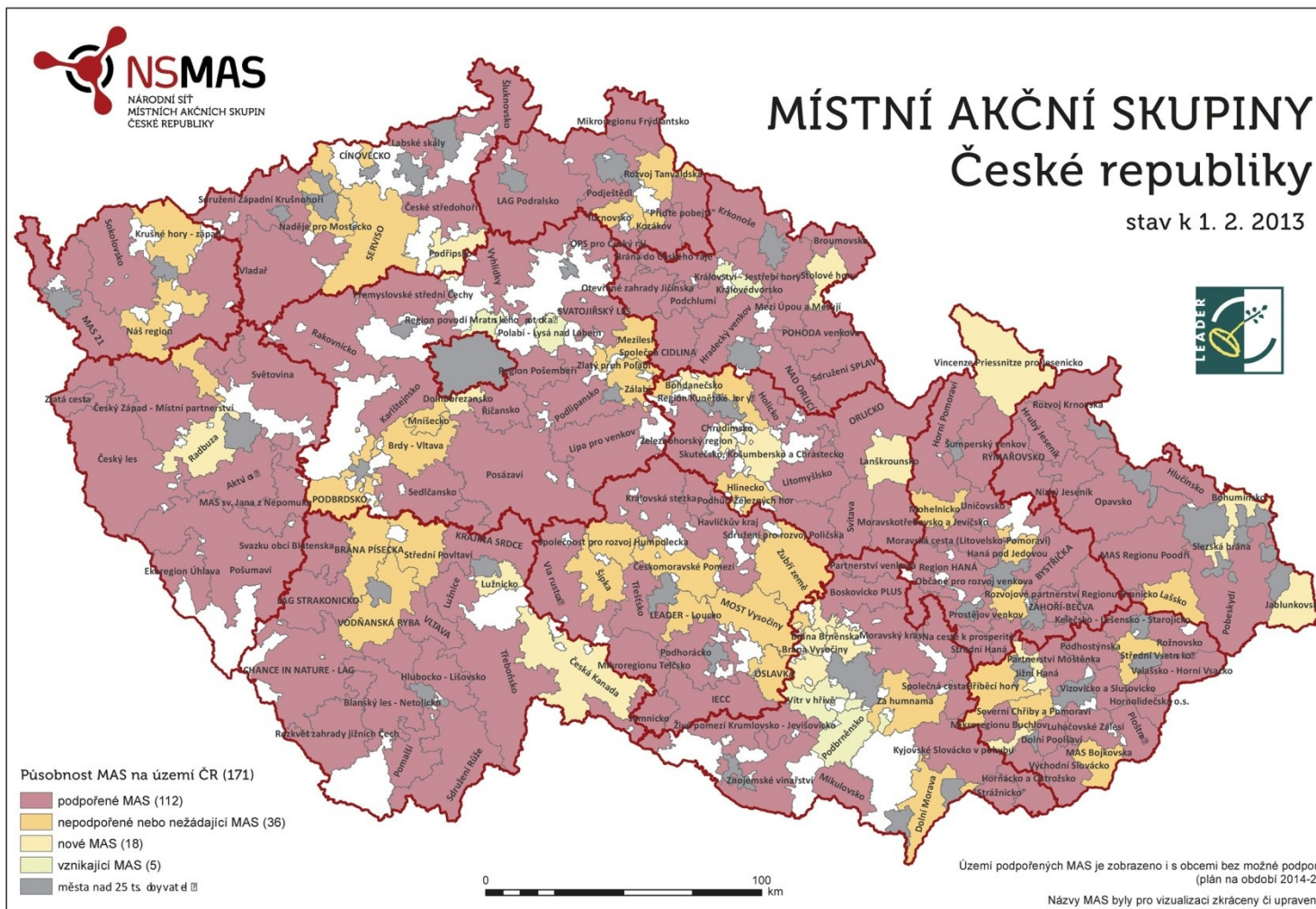
▶ IV osa PRV ČR: Leader

- ▶ Metodická osa, která realizuje cíle opatření os I - III
- ▶ Přidaná hodnota
 - ▶ Inovace
 - ▶ Spolupráce
 - ▶ Budování sítí
 - ▶ Přístup „zdola-nahoru“, Strategie místního rozvoje
 - ▶ MAS: Partnerství ve venkovských regionech veřejného a soukromého sektoru
 - ▶ Integrovaná akce a akce napříč odvětvími
- ▶ Vzniká nový způsob vládnutí ve venkovských regionech

▶ Místní akční skupiny

- ▶ 112 MAS, které mohou rozdělovat finance z Programu rozvoje venkova
- ▶ + desítky dalších které nedosáhli na podporu

Místní akční skupiny ČR únor 2013

PRV: OSA I - ZLEPŠENÍ KONKURENCESCHOPNOSTI ZEMĚDĚLSTVÍ A LESNICTVÍ

Priorita/cíl/opatření	název	podíl z osy v %
Priorita	I.1. Modernizace, inovace a kvalita	
Cíl	Vytvořit silné zemědělsko-potravinářské odvětví, modernizovat zemědělské podniky, zavádět inovace a zvýšit kvalitu produktů.	85,5
Opatření	I.1.1 Modernizace zemědělských podniků	37,5
	I.1.2 Investice do lesů	9,9
	I.1.3 Přidávání hodnoty zemědělským a potravinářským produktům	15,8
	I.1.4 Pozemkové úpravy	20,3
	I.2.1. Seskupení producentů	1,9
Priorita	I.2 Přenos znalostí	
Cíl	Vytvořit dynamické zemědělsko-potravinářské prostředí, rozšířit vzdělávání a poradenství a snížit věkový průměr pracovníků v zemědělství.	14,5
Opatření	I.3.1 Další odborné vzdělávání a informační činnost	1,5
	I.3.2 Zahájení činnosti mladých zemědělců	6,7
	I.3.3 Předčasné ukončení zemědělské činnosti	4,0
	I.3.4 Využívání poradenských služeb	2,3

PRV: OSA II - ZLEPŠOVÁNÍ ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ A KRAJINY (I)

Priorita/cíl/ opatření	název	Podíl z osy v %
Priorita	Biologická rozmanitost, zachování a rozvoj zemědělských a lesnických systémů s vysokou přírodní hodnotou a tradičních zemědělských krajín	
Cíl	Podpora zemědělských postupů šetrných k životnímu prostředí vedoucích k biologické rozmanitosti a podpora vhodných zemědělských systémů pro zachování venkovské krajiny. Podpora ochrany životního prostředí na zemědělské půdě a v lesních oblastech s vysokou přírodní hodnotou.	80,1
Opatření	II.1.1 Platby za přírodní znevýhodnění poskytované v horských oblastech a platby poskytované v jiných znevýhodněných oblastech	36,78
	II.1.2.1 Platby v rámci Natury 2000 na zemědělské půdě a Rámcové směrnice pro vodní politiku 2000/60/ES - Platby v rámci Natury 2000 na zemědělské půdě	0,3
	II.1.3.1 Agroenvironmentální opatření - Postupy šetrné k životnímu prostředí (vč.ekologického zemědělství a integrované produkce)	13,52
	II.1.3.2 Agroenvironmentální opatření - Ošetřování travních porostů	28,19
	II.2.2. Platby v rámci Natury 2000 v lesích	0,63
	II.2.3. Lesnicko-environmentální platby	0,68

PRV: OSA II - ZLEPŠOVÁNÍ ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ A KRAJINY (II)

Priorita	Ochrana vody a půdy	
Cíl	Ochrana jakosti povrchových a podzemních vodních zdrojů prostřednictvím opatření zaměřených na protierozní ochranu a vhodné používání zemědělského půdního fondu.	14,76
Opatření	II.1.3.3. Agroenvironmentální opatření - Péče o krajinu	11,99
	II.1.2.2 Platby v rámci Natury 2000 na zemědělské půdě a Rámcové směrnice pro vodní politiku 2000/60/ES – Rámcové směrnice pro vodní politiku 2000/60/ES (WFD)	2,77
Priorita	Zmírňování klimatických změn	
Cíl	Podpora využívání obnovitelných zdrojů energie prostřednictvím stávajícího lesního potenciálu a možností jeho rozšíření a zachování pozitivních funkcí lesa.	5,14
Opatření	II.2.1. Zalesňování zemědělské půdy	3,14
	II.2.4. Obnova lesního potenciálu po kalamitách a podpora společenských funkcí lesů	2

PRV: OSA III - KVALITA ŽIVOTA VE VENKOVSKÝCH OBLASTECH A DIVERZIFIKACE HOSPODÁŘSTVÍ (I)

Priorita/cíl/opatření	název	podíl z osy v %
Priorita	III.1. Tvorba pracovních příležitostí a podpora využívání OZE	
Cíl	Vytvořit pracovní místa a zajistit vyšší příjmovou úroveň obyvatel venkova rozvojem a diverzifikací aktivit na venkově a podporou venkovské turistiky, zajistit naplnění závazků ČR v oblasti využití OZE	51,1
Opatření	III.1.1 Diverzifikace činností nezemědělské povahy	23,1
	III.1.2 Podpora zakládání podniků a jejich rozvoje	15,7
	III.1.3 Podpora cestovního ruchu	12,4

PRV: OSA III - KVALITA ŽIVOTA VE VENKOVSKÝCH OBLASTECH A DIVERZIFIKACE HOSPODÁŘSTVÍ (II)

Priorita	III.2. Podmínky růstu a kvalita života na venkově	
Cíl	Vytvořit podmínky růstu ve venkovských oblastech. Zlepšit vybavení a vzhled vesnic a veřejných prostranství a posílit sounáležitost obyvatel s místním prostředím a dědictvím venkova. Zabezpečit rozvoj venkovské infrastruktury s cílem rozvoje malého a středního podnikání a zlepšení životního prostředí venkovských sídel.	48,3
Opatření	III.2.1 Obnova a rozvoj vesnic, občanské vybavení a služby	39,4
	III.2.2 Ochrana a rozvoj kulturního dědictví venkova	8,9
Priorita	III.3. Vzdělávání	
Cíl	Přispět k vyšší úrovni vzdělanosti a uplatnění na trhu práce venkovských obyvatel rozvojem poradenství a vzdělávání a zvýšit používání informačních a komunikačních technologií.	0,5
Opatření	III.3.1 Vzdělávání a informace	0,5

Kritika programu Leader

- ▶ Evropský soudní dvůr (Zvláštní zpráva č. 5, 2010)
 - ▶ Přístup je finančně náročnější
 - ▶ Předává kontrolu nad rozpočtem EU velkému počtu MAS
 - ▶ Přístup „zdola-nahoru“ rozvinut jen v omezené míře
- ▶ MAS v Česku
 - ▶ Chápán spíše jako **dotační zdroj**, než metoda rozvoje území (Binek a kol. 2011)
 - ▶ Pouze doplňuje PRV
 - ▶ **Nízké zastoupení** privátního sektoru v MAS
 - ▶ Více jak 70 % finančních objemů směřuje do opatření: III.2.1. Obnova a rozvoj vesnic, občanská vybavení a služby (Svobodová a kol 2011)
 - ▶ Téměř **neexistuje integrace** přístupu Leader do systému řízení a do strategických rozvojových dokumentů (Průběžné hodnocení PRV, 2010)

Zdroje informací

- ▶ NS MAS
 - ▶ <http://nsmascr.cz>
- ▶ Ministerstvo zemědělství
 - ▶ <http://eagri.cz/public/web/mze/venkov/>
- ▶ Státní zemědělský intervenční fond
 - ▶ <http://www.szif.cz/>

Děkuji za pozornost